ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

16. března 2006 *

Ve věci C-94/05,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Německo) ze dne 9. prosince 2004, došlým Soudnímu dvoru dne 22. února 2005, v řízení

Emsland-Stärke GmbH

proti

Landwirtschaftskammer Hannover,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, J. Makarczyk, R. Schintgen, P. Kūris a J. Klučka (zpravodaj), soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: A. Tizzano,
vedoucí soudní kanceláře: K. Sztranc, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. prosince 2005,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Emsland-Stärke GmbH L. Haringsem, Rechtsanwalt,

— za Komisi Evropských společenství J. C. Schiefererem a F. Erlbacherem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká platnosti a výkladu čl. 13 odst. 4 nařízení Komise (ES) č. 97/95 ze dne 17. ledna 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 1766/92, pokud jde o minimální cenu a vyrovnávací platbu, která se vyplatí producentům brambor, jakož i nařízení Rady

(ES) č. 1868/94, kterým se stanoví režim kvót pro výrobu bramborového škrobu (Úř. věst. L 16, s. 3; Zvl. vyd. 03/16, s. 331), ve znění nařízení Komise (ES) č. 1125/96 ze dne 24. června 1996 (Úř. věst. L 150, s. 1; Zvl. vyd. 03/19, s. 190, dále jen „nařízení č. 97/95").

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Emsland-Stärke GmbH, který se v roce 1997 spojil s Kyritzer Stärke (dále jen, společně, „Emsland-Stärke"), a Landwirtschaftskammer Hannover (zemědělská komora Hannover), dříve Bezirksregierung Weser-Ems (místní správní orgán Weser-Ems, dále jen „Bezirksregierung"), ve věci finančních sankcí snižujících částku prémie poskytnuté podniku vyrábějícímu bramborový škrob, pokud se posledně uvedený zásobil bramborami nikoliv od producenta, nýbrž od subjektu nakupujícího brambory přímo, nebo nepřímo od producentů.

Právní rámec

Nařízení č. 97/95

3 Podle čtvrtého bodu odůvodnění nařízení č. 97/95:

„[...] měl by být stanoven předmět smluv o pěstování uzavíraných mezi podnikem vyrábějícím bramborový škrob a producentem, aby se zabránilo uzavírání smluv, jež překračují subkvótu daného podniku; [...] těmto podnikům by mělo být zakázáno přijímat dodávky brambor, na něž se smlouva o pěstování nevztahuje, neboť by to mohlo ohrozit účinnost režimu kvót a dodržování požadavku, aby pro všechny brambory určené k výrobě škrobu byla vyplacena minimální cena podle čl. 8 odst. 1 nařízení (EHS) č. 1766/92 [...]".

4 Osmý bod odůvodnění nařízení č. 97/95 zní následovně:

„[...] měla být zavedena kontrolní opatření, která zajistí, že budou [...] platby prémií vypláceny pouze pro škrob vyrobený podle tohoto nařízení".

5 Devátý bod odůvodnění uvedeného nařízení uvádí:

„[...] za účelem ochrany producentů brambor určených k výrobě škrobu je nutné, aby byla minimální cena podle čl. 8 odst. 1 nařízení (EHS) č. 1766/92 vyplacena pro všechny brambory; [...] je proto nezbytné, aby byly stanoveny sankce pro případ, že minimální cena nebyla vyplacena nebo že podniky přijaly brambory, které nejsou uvedeny ve smlouvě o pěstování".

6 Podle desátého bodu odůvodnění nařízení č. 97/95:

„[...] tato pravidla jsou nezbytná, aby bylo zajištěno, že je bramborový škrob vyrobený nad subkvótu daného podniku vyvezen bez vývozní náhrady, jak je stanoveno v čl. 6 odst. 1 nařízení (ES) č. 1868/94 [...]; sankce budou použity v případě porušení".

7 Článek 1 nařízení č. 97/95 stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

b) ‚subkvótou': ta část kvóty, kterou členský stát přidělil podniku vyrábějícímu bramborový škrob;

[...]

d) ‚producentem': jakákoliv fyzická nebo právnická osoba nebo seskupení takových osob, která do podniku vyrábějícího bramborový škrob dodává brambory, které vyprodukovala sama nebo její členové, svým jménem nebo na vlastní účet na základě smlouvy o pěstování, kterou uzavřela sama nebo svým jménem;

e) ‚smlouvou o pěstování': jakákoliv smlouva uzavřená mezi producentem nebo seskupením producentů a podnikem vyrábějícím bramborový škrob;

[...]"

8 Článek 4 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Smlouva o pěstování se uzavírá pro každý hospodářský rok. [...]

2. Každý podnik vyrábějící bramborový škrob zašle příslušnému orgánu nejpozději do 31. května předcházejícího danému hospodářskému roku souhrnný obsah smluv, v němž pro každou smlouvu uvede [...] jméno producenta a množství uvedené ve smlouvě, vyjádřené ekvivalentem škrobu.

3. Celková množství vyjádřená ekvivalentem škrobu, která jsou uvedena ve smlouvě o pěstování, nesmí subkvótu stanovenou pro uvedený podnik přesáhnout.

[...]

5. Podnik nesmí převzít dodávku brambor, která není uvedena ve smlouvě o pěstování."

9 Podle čl. 7 odst. 1 téhož nařízení:

„Podnikům vyrábějícím bramborový škrob se poskytne prémie pro škrob, který je vyroben [...] pro množství škrobu, které odpovídá dané subkvótě.

[...]"

10 Článek 11 odst. 1 nařízení č. 97/95 stanoví:

„Následující platby musí splňovat tyto podmínky:

[...]

b) prémie podle článku 5 nařízení (ES) č. 1868/94 se vyplatí, pokud:

— podnik poskytne důkaz, že uvedený škrob byl jím vyroben v příslušném hospodářském roce,

— podnik prokáže, že při dodání do továrny vyplatil producentům brambor cenu, která není nižší než cena podle čl. 8 odst. 1 nařízení (EHS) č. 1766/92, za celkové množství brambor vyrobené ve Společenství a použité pro výrobu škrobu,

— podnik poskytne důkaz, že uvedený škrob byl vyroben z brambor uvedených ve smlouvách o pěstování podle článku 4."

11 Článek 13 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 97/95 zní takto:

„Členský stát zavede systém kontrol, aby bylo možné na místě ověřovat činnosti, na jejichž základě lze vyplatit prémii [...] dodržování subkvóty přidělené každému podniku vyrábějícímu bramborový škrob. [...]"

12 Odstavce 3 a 4 téhož článku stanoví:

„3. Pokud příslušný subjekt zjistí, že podnik neplní závazky podle druhé odrážky čl. 11 odst. 1 písm. b), tento podnik ztrácí, vyjma případů vyšší moci, zcela nebo částečně nárok na prémii:

— pokud nedodržel závazky týkající se množství škrobu, které je nižší než 20% celkového množství škrobu vyrobeného v tomto podniku, částka poskytnuté prémie se sníží o pětinásobek zjištěného procentního podílu;

— pokud se překročený procentní podíl rovná 20% nebo je vyšší, prémie se neposkytne.

4. Je-li zjištěno, že byl porušen zákaz podle čl. 4 odst. 5, prémie poskytovaná pro subkvótu se sníží podle těchto pravidel:

— pokud kontrola prokáže, že podnik přijal množství ekvivalentu škrobu nižší než 10% své subkvóty, celková částka prémií, které mají být danému podniku v daném hospodářském roce vyplaceny, se sníží o desetinásobek překročeného procentního podílu;

— pokud je zmíněné množství, jež není uvedeno ve smlouvách o pěstování, vyšší než množství podle první odrážky, prémie se v daném hospodářském roce neposkytne. Danému podniku navíc nebude vyplacena prémie ani v následujícím hospodářském roce."

Nařízení č. 2988/95

13 Podle pátého bodu odůvodnění nařízení Rady (ES, Euratom) ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, s. 1; Zvl. vyd. 01/01, s. 340):

„[...] jednání představující nesrovnalosti a s nimi související správní opatření a sankce jsou stanoveny v souladu s tímto nařízením v odvětvových předpisech".

14 Článek 1 odst. 2 uvedeného nařízení stanoví:

„‚Nesrovnalostí' se rozumí jakékoli porušení právního předpisu Společenství vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, v důsledku kterého je nebo by mohl být poškozen souhrnný rozpočet Společenství nebo rozpočty Společenstvím spravované, a to buď snížením nebo ztrátou příjmů z vlastních zdrojů vybíraných přímo ve prospěch Společenství, nebo formou neoprávněného výdaje."

15 Článek 2 téhož nařízení zní takto:

„1. Kontroly a správní opatření a sankce se zavedou, pokud jsou nezbytné k zajištění řádného uplatňování práva Společenství. Musí být účinné, přiměřené a odrazující, aby poskytovaly odpovídající ochranu finančních zájmů Společenství.

[...]

3. V právu Společenství se stanoví povaha a oblast působnosti správních opatření a sankcí nezbytných pro správné uplatňování dotyčných pravidel s ohledem na povahu a závažnost nesrovnalostí, poskytnutou nebo přijatou výhodu a míru zavinění.

[...]"

16 Článek 5 odst. 1 nařízení č. 2988/95 stanoví:

„Úmyslné nesrovnalosti nebo nesrovnalosti způsobené z nedbalosti mohou vést k těmto správním sankcím:

[...]

c) úplné nebo částečné odnětí výhody udělené podle předpisů Společenství, a to i tehdy, jestliže hospodářský subjekt měl neoprávněný prospěch pouze z části uvedené výhody;

d) vynětí z nároku na výhodu nebo odnětí výhody po dobu následující po nesrovnalosti;

[...]"

Spor v původním řízení a předběžné otázky

17 Emsland-Stärke je výrobcem bramborového škrobu působícím na německém území. Pro každý z hospodářských roků 1995/1996, 1996/1997 a 1997/1998 byly této společnosti přiděleny subkvóty na zpracování brambor na škrob ve výši 371 846 000 kg. Ze spisu vyplývá, že tyto subkvóty nebyly překročeny.

18 Na základě smluv o pěstování a dodávce Emsland-Stärke nakoupil brambory od Moormann GmbH (dále jen „Moormann"). Po předání uvedených smluv příslušným orgánům získal od Landwirtschaftsverwaltung des Landes Brandenburg (Zemědělská správa spolkové země Braniborsko, dále jen „Landwirtschaftsverwaltung") pro hospodářský rok 1995/1996, a poté od Bezirksregierung pro hospodářské roky 1996/1997 a 1997/1998, prémie pro výrobu škrobu v celkové výši 61 500 DEM.

19 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že Landwirtschaftsverwaltung byla v době poskytnutí prémií za hospodářský rok 1995/1996 plně informována o skutečnosti, že Moormann neprodukuje brambory, nýbrž že se omezuje na obchodování s nimi. Naproti tomu teprve v listopadu 1997, tedy po poskytnutí prémie za hospodářské roky 1996/1997 a 1997/1998 Bezirksregierung v návaznosti na upozornění a kontrolu konstatoval, že Moormann nebyla producentem brambor, nýbrž subjektem, který je nakupoval od různých producentů nebo jiných subjektů.

20 Také podle předkládacího rozhodnutí uložil Bezirksregierung rozhodnutími z 15. dubna, 2. června a 14. července 1998, jakož i z 15. března 1999, Emsland-Stärke pokutu ve výši 614 487,47 DEM (314 182,45 eur) z důvodu, že prémie mohly být na základě práva Společenství poskytnuty pouze pro brambory, které podnik vyrábějící škrob nabyl na základě smluv o pěstování a dodávce uzavřených s producenty.

21 Emsland-Stärke zpochybnil legalitu těchto rozhodnutí.

22 Rozsudkem ze dne 17. května 2000 Verwaltungsgericht Osnabrück uvedená rozhodnutí zrušil v rozsahu, v němž požadovala vrácení vyrovnávacích plateb a ve zbývající části žalobu v rozsahu, v němž zpochybňovala legalitu sankcí uložených Emsland-Stärke, zamítl.

23 Oba účastníci původního řízení podali odvolání k Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht. Rozsudkem ze dne 12. prosince 2002 posledně uvedený konstatoval neexistenci řádné smlouvy o pěstování mezi uvedenými účastníky řízení, a v důsledku toho zamítl odvolání podané Emsland-Stärke.

24 Posledně uvedený tedy podal proti uvedenému rozsudku opravný prostředek „Revision" k Bundesverwaltungsgericht.

25 Bundesverwaltungsgericht, maje za to, že rozhodnutí sporu závisí na platnosti a výkladu čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) a) Použijí se ustanovení čl. 13 odst. 4 a čl. 4 odst. 5 nařízení [...] č. 97/95 [...], ve vzájemném spojení, pokud smlouva kvalifikovaná jako smlouva o pěstování, která byla uznána příslušným orgánem na základě čl. 4 odst. 2 a 3 [tohoto] nařízení, byla uzavřena nikoliv s producentem brambor, nýbrž s obchodníkem, který brambory nakupuje přímo, nebo nepřímo od producentů?

b) Vyžaduje čl. 13 odst. 4 nařízení [...] č. 97/95 [...], aby přijetím dodávky brambor podnik vyrábějící bramborový škrob překročil svou subkvótu?

2) a) Splňuje sankce stanovená v čl. 13 odst. 4 nařízení [...] č. 97/95 [...], s ohledem na vztah tohoto ustanovení k čl. 13 odst. 3 téhož nařízení, požadavky Společenství na přesnost?

b) Je sankce stanovená v čl. 13 odst. 4 nařízení [...] č. 97/95 [...] vzhledem k její výši – i v případech, jakým je projednávaný případ – nezbytná za účelem ochrany finančních zájmů Společenství ve smyslu, v jakém ji chápe čl. 2

odst. 1 nařízení [...] č. 2988/95? Může náležitě chránit finanční zájmy Společenství v případech, jako je projednávaný případ?

3) Musí být nesrovnalost postihovaná čl. 13 odst. 4 nařízení [...] č. 97/95 [...] považována za způsobenou nedbalostí ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení [...] č. 2988/95 i v případě, že správní orgán schválil prémii, ačkoliv byl plně obeznámen s relevantními skutečnostmi?"

K první otázce

K první části první otázky

26 Podstatou první částí první otázky předkládajícího soudu je, zda se sankce stanovená v čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 použije, pokud smlouva nazvaná „smlouva o pěstování" a jako taková uznaná příslušným vnitrostátním orgánem na základě čl. 4 odst. 2 uvedeného nařízení, byla uzavřena nikoliv s producentem brambor, nýbrž se subjektem, který je přímo, nebo nepřímo nakupuje od producentů.

27 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle čl. 1 písm. d) a e) nařízení č. 97/95 je smlouvou o pěstování jakákoliv smlouva uzavřená mezi podnikem vyrábějícím bramborový škrob a producentem, tj. jakoukoliv fyzickou nebo právnickou osobou nebo seskupením těchto osob, která do podniku vyrábějícího bramborový škrob dodává brambory, které byly vyprodukovány jí samotnou nebo jejími členy, jejím jménem a na její účet.

28 V důsledku toho, i když smlouva uzavřená mezi podnikem vyrábějícím bramborový škrob a subjektem přímo, nebo nepřímo nakupujícím brambory od producentů byla nazvána „smlouva o pěstování", nemůže být jako taková kvalifikována ve smyslu uvedeného ustanovení.

29 Z čl. 4 odst. 5 a čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95, jejichž cílem je zajistit ochranu producentů, přitom vyplývá, že podnik vyrábějící bramborový škrob, který přijme dodávku brambor neuvedenou ve smlouvě o pěstování, může být postižen sankcí na základě uvedeného čl. 13 odst. 4.

30 Je třeba dodat, že okolnost, že správní orgán nesprávně považoval dotčenou smlouvu za smlouvu o pěstování, nemůže v rozporu s tím, co uplatňuje Emsland-Stärke ve svém vyjádření, toto posouzení zpochybnit.

31 Zásady ochrany legitimního očekávání se nelze dovolávat vůči přesnému ustanovení práva Společenství a jednání vnitrostátního orgánu pověřeného použitím práva Společenství, které je v rozporu s posledně uvedeným, nemůže u hospodářského subjektu zakládat legitimní očekávání v zacházení v rozporu s právem Společenství (rozsudky ze dne 26. dubna 1988, Krücken, 316/86, Recueil, s. 2213, bod 24, a ze dne 1. dubna 1993, Lageder a další, C-31/91 až C-44/91, Recueil, s. I-1761, bod 35).

32 V důsledku toho podnik vyrábějící bramborový škrob nemůže zakládat legitimní očekávání na skutečnosti, že vnitrostátní orgán porušil právo Společenství tím, že považoval smlouvou za smlouvu o pěstování, ačkoliv nesplňovala podmínky stanovené právní úpravou Společenství.

K druhé části první otázky

33 Druhou částí své první otázky se předkládající soud ptá, zda je uplatnění sankce stanovené v čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 podřízeno tomu, že podnik vyrábějící bramborový škrob překročil subkvótu, která mu byla přidělena.

34 V tomto ohledu je třeba úvodem konstatovat, že ze znění uvedeného ustanovení nevyplývá, že uplatnění uvedené sankce je v zásadě podřízeno překročení subkvóty.

35 Dále, pokud je účelem zákazu stanoveného v čl. 4 odst. 5 uvedeného nařízení, tak jak vyplývá ze čtvrtého bodu odůvodnění téhož nařízení, ochrana kvóty tím, že se usnadňuje kontrola množství brambor nakoupených podniky vyrábějícími bramborový škrob příslušnými vnitrostátními orgány, tato okolnost při neexistenci překročení subkvóty nemůže bránit uplatnění sankce stanovené v čl. 13 odst. 4 téhož nařízení.

36 Podle téhož bodu odůvodnění je totiž účelem uvedeného zákazu rovněž zajistit dodržování podmínky stanovící vyplacení minimální ceny pro všechny brambory určené k výrobě bramborového škrobu.

37 Pouhá skutečnost, že se podnik vyrábějící bramborový škrob zásobuje brambory od subjektu, který je přímo, nebo nepřímo nakupuje od producentů, přitom může ohrozit takový účel, a tedy cíl ochrany uvedených producentů.

38 I když podnik vyrábějící škrob prokáže, že takovému subjektu vyplatil minimální cenu uvedenou v čl. 11 odst. 1 písm. b) druhé odrážce nařízení č. 97/95, nic nezaručuje, že celá tato cena byla dále vyplacena producentům. Požadavek smlouvy o pěstování uzavřené přímo s producenty se jeví, jak to uvedla Komise, jako jediný prostředek bránící tomu, aby část ceny skutečně vyplacené podnikem vyrábějícím bramborový škrob byla zadržena zprostředkovateli.

39 Konečně devátý bod odůvodnění nařízení č. 97/95 uvádí, že za účelem ochrany producentů brambor určených k výrobě škrobu a zajištění toho, aby minimální cena podle čl. 8 odst. 1 nařízení (EHS) č. 1766/92 byla vyplacena pro všechny brambory, musí být stanoveny sankce nejen pro případ, že minimální cena nebyla vyplacena, nýbrž též v případě, kdy je prokázáno, že podnik přijal brambory, které nejsou uvedeny ve smlouvě o pěstování.

40 Z toho vyplývá, že uplatnění sankce stanovené v čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 nemůže být podřízeno překročení kvóty podnikem vyrábějícím bramborový škrob.

41 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že je namístě odpovědět na první otázku tak, že sankce stanovená v čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 je uplatnitelná na podnik vyrábějící bramborový škrob, který, aniž by bylo nutné, aby překročil subkvótu, která mu byla přidělena, se zásobil bramborami od subjektu, který je přímo, nebo nepřímo nakupuje od producentů, i když smlouva o koupi a dodávce uzavřená mezi ním a dotyčným subjektem, byla smluvními stranami uvedené smlouvy nazvána „smlouva o pěstování" a byla jako taková uznána příslušným vnitrostátním orgánem na základě čl. 4 odst. 2 uvedeného nařízení, ale nemůže získat tuto kvalifikaci ve smyslu čl. 1 písm. d) a e) téhož nařízení.

K druhé otázce

K první části druhé otázky

42 Podstatou první části druhé otázky předkládajícího soudu je, aby Soudní dvůr rozhodl, s ohledem na zásadu právní jistoty, o platnosti čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 ve spojení s odstavcem 3 téhož článku.

43 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je zásada právní jistoty základní zásadou práva Společenství, která vyžaduje zejména, aby právní úprava byla jasná a přesná tak, aby procesní subjekty mohly jednoznačně rozpoznat svá práva a povinnosti a postupovat podle toho (viz rozsudky ze dne 13. února 1996, van Es Douane Agenten, C-143/93, Recueil, s. I-431, bod 27, a ze dne 14. dubna 2005, Belgie v. Komise, C-110/03, Sb. rozh. s. I-2801, bod 30). Tento požadavek právní jistoty se uplatní s obzvláštní přísností vůči právní úpravě, která může způsobovat finanční důsledky (rozsudek ze dne 15. prosince 1987, Nizozemsko v. Komise, 326/85, Recueil, s. 5091, bod 24).

44 Krom toho i sankce netrestní povahy může být uložena pouze tehdy, pokud je založena na jasném a jednoznačném právním základě (viz zejména rozsudky ze dne 25. září 1984, Könecke, 117/83, Recueil, s. 3291, bod 11, a ze dne 11. července 2002, Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Recueil, s. I-6453, bod 52).

45 Když přitom čl. 13 odst. 4 ve spojení s článkem 1 a čl. 4 odst. 5 uvedeného nařízení stanoví uplatnění sankce ve všech případech, kdy podnik vyrábějící bramborový škrob převezme dodávku brambor neuvedených ve smlouvě o pěstování, představuje jasné a přesné ustanovení.

46 Pokud se jedná o vzájemný vztah odstavců 3 a 4 článku 13 nařízení č. 97/95, je třeba uvést, jak správně podotýká Komise, že sankce zavedené těmito ustanoveními odpovídají dvěma různým případům, tedy zaprvé nedodržení povinností stanovených v čl. 11 odst. 1 písm. b) druhé odrážce uvedeného nařízení, a, zadruhé, nedodržení čl. 4 odst. 5 téhož nařízení.

47 Z toho vyplývá, že přezkum první části druhé otázky neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 s ohledem na zásadu právní jistoty.

K druhé části druhé otázky

48 Druhou částí druhé otázky se předkládající soud v podstatě táže na platnost čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 s ohledem na zásadu proporcionality uvedenou v čl. 2 odst. 1 nařízení č. 2988/95 v rozsahu, v němž tento čl. 13 odst. 4 umožňuje uložit sankci podnikům vyrábějícím bramborový škrob, které přijaly dodávku brambor neuvedených ve smlouvě o pěstování, aniž by však překročily své subkvóty.

49 V tomto ohledu je nesporné, že porušení zákazu zásobovat se bramborami od subjektů, které je přímo, nebo nepřímo nakupují od producentů, uloženého podnikům vyrábějícím bramborový škrob, představuje nesrovnalost ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95. Úplné nebo částečné odnětí prémie za probíhající hospodářský rok nebo za následující hospodářský rok rovněž představuje správní sankci ve smyslu čl. 2 odst. 1 a 3 a čl. 5 odst. 1 písm. c) a d) uvedeného nařízení.

50 Je přitom namístě připomenout, že v oblasti kontrol a postihování nesrovnalostí spáchaných v právu Společenství zákonodárce Společenství tím, že přijal nařízení č. 2988/95, stanovil řadu obecných zásad a obecně požadoval, aby se všechna odvětvová nařízení řídila těmito zásadami (rozsudek ze dne 1. července 2004, Gerken, C-295/02, Sb. rozh. s. I-6369, bod 56).

51 Podle čl. 2 odst. 1 uvedeného nařízení se tak správní sankce zavádějí v rozsahu, v němž jsou nezbytné k zajištění správného použití práva Společenství. Musí být účinné, přiměřené a odrazující za účelem zajištění přiměřené ochrany finančních zájmů Společenství. Krom toho odstavec 3 téhož článku stanoví, že správní sankce nezbytné pro správné uplatňování dotyčných pravidel musí vzít v úvahu povahu a závažnost nesrovnalostí, poskytnutou nebo získanou výhodu, jakož i míru zavinění.

52 Pokud se jedná zaprvé o to, zda je cílem sankce stanovené v čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 zajistit dodržování práva Společenství a chránit finanční zájmy Společenství, je třeba uznat, že uvedená sankce takový cíl má, jelikož se uplatní v případě, že bramborový škrob není vyráběn v souladu s ustanoveními nařízení č. 97/95. Vyplacení prémie podniku vyrábějícímu bramborový škrob, který porušuje čl. 4 odst. 5 téhož nařízení tím, že se zásobuje bramborami od subjektu, který je přímo, nebo nepřímo nakupuje od producentů, představuje neoprávněný výdaj působící škodu souhrnnému rozpočtu Společenství.

53 Pokud jde zadruhé o to, zda má sankce stanovená v čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 účinnou, přiměřenou a odrazující povahu, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je k prokázání toho, zda je některé ustanovení práva Společenství v souladu se zásadou proporcionality, důležité ověřit, zda jsou prostředky, které

používá, s to uskutečnit zamýšlený cíl a zda nejdou nad rámec toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné (viz zejména rozsudky ze dne 9. listopadu 1995, Německo v. Rada, C-426/93, Recueil, s. I-3723, bod 42, a ze dne 14. července 2005, Nizozemsko v. Komise, C-26/00, Sb. rozh. s. I-6527, bod 126).

54 Pokud se jedná o soudní přezkum takových podmínek, zákonodárce Společenství v oblasti společné zemědělské politiky disponuje posuzovací pravomocí, která odpovídá politické odpovědnosti, kterou mu články 34 ES a 37 ES přiznávají. V důsledku toho může legalitu takového opatření ovlivnit pouze zjevně nepřiměřená povaha opatření přijatého v této oblasti ve vztahu k cíli, který hodlá příslušný orgán sledovat (viz zejména rozsudky ze dne 11. listopadu 1989, Schräder, 265/87, Recueil, s. 2237, bod 22, a ze dne 13. listopadu 1990, Fedesa a další, C-331/88, Recueil, s. I-4023, bod 14).

55 Zaprvé se jeví, že se podle čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 celková částka prémie, která má být vyplacena podniku vyrábějícímu bramborový škrob v dotčeném hospodářském roce, sníží o desetinásobek překročeného procentního podílu, pokud uvedený podnik vyrábějící bramborový škrob přijal brambory neuvedené ve smlouvě o pěstování v množství nižším než 10% své subkvóty. Veškeré poskytnutí prémie pro dotčený hospodářský rok, jakož i pro následující hospodářský rok se ruší, pokud se nesrovnalost týká více než 10% subkvóty přidělené tomuto podniku vyrábějícímu bramborový škrob. Činíc tak, může být uvedené ustanovení považováno za ustanovení, které zavádí účinnou a odrazující sankci způsobilou k uskutečnění zamýšlených cílů.

56 Dále je namístě uvést, že sankce zavedená tímto ustanovením není paušální, nýbrž je závislá na rozsahu a závažnosti způsobené nesrovnalosti, jak to stanoví čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2988/95 (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 17. července 1997, National Farmers Union a další, C-354/95, Recueil, s. I-4559, bod 53).

57 Konečně, vzhledem k významu cíle ochrany producentů, který je sledován čl. 13 odst. 4 nařízení, a vzhledem k rozsáhlé posuzovací pravomoci, kterou disponují orgány Společenství v této oblasti, nemůže být uložení takové odrazující a účinné sankce, jakou je sankce stanovená uvedeným ustanovením, považováno za neodůvodněné nebo nepřiměřené v případě úmyslného, či neúmyslného chybného prohlášení podniku vyrábějícího bramborový škrob, který žádá o poskytnutí prémie, jež se týká postavení producenta (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek National Farmers' Union a další, bod 53).

58 V důsledku toho sankce zavedená čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 může být považována za způsobilou k uskutečnění zamýšlených cílů a nepřekračující meze toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů.

59 Z toho vyplývá, že přezkum druhé části druhé otázky neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95, s ohledem na zásadu proporcionality uvedenou v čl. 2 odst. 1 a 3 nařízení č. 2988/95.

K třetí otázce

60 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda okolnost, že příslušný vnitrostátní orgán byl informován o skutečnosti, že se podnik vyrábějící bramborový škrob zásobil bramborami od dodavatele, který je přímo, nebo nepřímo nakupuje od producentů, může mít vliv na kvalifikaci nesrovnalosti považované za „způsobenou z nedbalosti" ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení č. 2988/95, a v důsledku toho mít vliv na uplatnění sankce stanovené v čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95 vůči uvedenému podniku vyrábějícímu bramborový škrob.

61 V tomto ohledu je třeba připomenout, že se takový podnik vyrábějící bramborový škrob nemůže dovolávat zásady ochrany legitimního očekávání, pokud vnitrostátní orgán úmyslně nebo omylem porušil právo Společenství tím, že považoval smlouvu předloženou stejným podnikem vyrábějícím bramborový škrob, za smlouvu o pěstování, ačkoliv nesplňovala podmínky stanovené právní úpravou Společenství, aby byla jako taková uznána.

62 Krom toho okolnost, že příslušný orgán byl informován o skutečnosti, že se podnik vyrábějící bramborový škrob zásobil bramborami od subjektu, který je přímo, nebo nepřímo nakupuje od producentů, sama o sobě neumožňuje odejmout dotčené nesrovnalosti kvalifikaci nesrovnalosti „způsobené z nedbalosti" či dokonce „úmyslně" ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení č. 2988/95.

63 Článek 13 odst. 4 uvedeného nařízení krom toho neobsahuje výjimku z uplatnění sankce, kterou zavádí, na rozdíl od takového ustanovení, jakým je čl. 9 odst. 2 nařízení Komise (EHS) č. 3887/92 ze dne 23. prosince 1992, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro integrovaný administrativní a kontrolní systém pro některé režimy podpor Společenství (Úř. věst. L 391, s. 36). Posledně uvedené ustanovení, kterého se týká rozsudek ze dne 19. listopadu 2002, Strawson a Gagg & Sons (C-304/00, Recueil, s. I-10737, bod 62), na který odkazuje Emsland-Stärke ve svém vyjádření, stanoví, že sankce, kterou zavádí, se nepoužije, pokud zemědělec prokáže, se správně opíral o chybné údaje uznané příslušným orgánem.

64 Z výše uvedených úvah vyplývá, že je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že okolnost, že příslušný vnitrostátní orgán byl informován o skutečnosti, že se podnik vyrábějící bramborový škrob zásoboval bramborami od subjektu, který je přímo, nebo nepřímo nakupoval od producentů, sama o sobě nemůže mít vliv na kvalifikaci nesrovnalosti považované za „způsobenou z nedbalosti" ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení č. 2988/95, ani v důsledku toho mít vliv na uplatnění sankce stanovené v čl. 13 odst. 4 č. 97/95 na uvedený podnik vyrábějící bramborový škrob.

K nákladům řízení

65 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) **Sankce stanovená v čl. 13 odst. 4 nařízení Komise (ES) č. 97/95 ze dne 17. ledna 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 1766/92, pokud jde o minimální cenu a vyrovnávací platbu, která se vyplatí producentům brambor, jakož i nařízení Rady (ES) č. 1868/94, kterým se stanoví režim kvót pro výrobu bramborového škrobu, ve znění nařízení Komise (ES) č. 1125/96 ze dne 24. června 1996, je uplatnitelná na podnik vyrábějící bramborový škrob, který, aniž by bylo nutné, aby překročil subkvótu, která mu byla přidělena, se zásobil bramborami od subjektu, který je přímo, nebo nepřímo nakupuje od producentů, i když smlouva o koupi a dodávce uzavřená mezi ním a dotyčným subjektem byla smluvními stranami uvedené smlouvy nazvána „smlouva o pěstování" a byla jako taková uznána příslušným vnitrostátním orgánem na základě čl. 4 odst. 2 uvedeného nařízení, ale nemohla získat tuto kvalifikaci ve smyslu čl. 1 písm. d) a e) téhož nařízení.**

2) **Přezkum první části druhé otázky neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95, ve znění nařízení č. 1125/96, s ohledem na zásadu právní jistoty.**

3) **Přezkum druhé části druhé otázky neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95, ve znění nařízení č. 1125/96, s ohledem na zásadu proporcionality uvedenou v čl. 2 odst. 1 a 3 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.**

4) **Okolnost, že příslušný vnitrostátní orgán byl informován o skutečnosti, že se podnik vyrábějící bramborový škrob zásoboval bramborami od subjektu, který je přímo, nebo nepřímo nakupoval od producentů, nemůže mít vliv na kvalifikaci nesrovnalosti považované za „způsobenou z nedbalosti" ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení č. 2988/95, ani v důsledku toho mít vliv na uplatnění sankce stanovené v čl. 13 odst. 4 nařízení č. 97/95, ve znění nařízení č. 1125/96, na uvedený podnik vyrábějící bramborový škrob.**

Podpisy.